

שבועות כא

עניין: חומר שבועות שקר

דברי שאול תמורה

דף ג' כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חזן עון
הנשבע ועקלל את חניו נסס שנאמר והפלא ד' מעשה וכוונתך ותימך דיוור שים זו מעשה ולמענין הטעם דנשבע ועקלל נסס לוקין על לאו שאין בו מעשה משום דכבר נודע דדיוורו של הקנים הוא מעשה כמים כי הוא אור ויהי ולפי זה נשבע נפשו של הקניה או מקלל נסס ד' איכ כיון שהוא נא נסס ד' איכ דיוורו הוא מעשה וז"ל והפלא ד' את עכו"ם חיינו מע"י נשבע וקילל נסס ד' ע"כ לוקם דחסינ דיוור שים זו מעשה ודו"ק פיענ ועיין צעדים רנה ונפסקהא ד' נסן פסקא חלופא מעשה דנזכר כנ"ל סס פטור מעלמך עם חלקים נסס מעלמך חף אחת פטור מעלמך וי"ס ס' נסס מעלמך לנר סהרי נעלמך צרל העולם :

פסיקתא רבתי פרשה כג

ג פתיב (ט) [ח] שבת לה' אלהיך. רבי תנחומא ואמרי לה רבי אליעזר בשם רבי מאיר, שבות פאלהיך, מה אלהיך שבת ממאמר (ט), אף אתה שבות מן המאמר. אמר רבי חייא בר אבא אמיה דרבי

שם משמאל שבועות תרע"ו

לא תשא וגו'. הנה ברש"י בדיבור לא תגנוב בגונב נפשות הכתוב מדבר או אינו אלא בגונב ממון וכו' אמרת דבר הלמד מענינו מה לא תרצח לא תנאף מדבר בדבר שחייבין עליהן מיתת ב"ד אף לא תגנוב דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד, עכ"ל. ויש להבין הרי לא תשא אין בו מיתת ב"ד אף שנכתב בין הדיבור השני והרביעי שבשניהם יש מיתת ב"ד. ונראה דהנה בש"ס שבועות (ל"ט.) שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה בסיני לא תשא וקחשיב שמה החומר הגדול שבה, ומסיים דברים שאין אש ומים מכלין אותן שבועות שקר מכלה אותן, וא"כ יש להבין אחר שיש בו חומר כ"כ למה אין בו מיתת ב"ד אלא מלקות כשאר לאו בעלמא. ונראה דענין עבירת שבועות שקר הוא שמאמת את השקר באמיתת הש"י, והנה שקר אין לו רגלים ואין בו קיום היפוך אמיתת הש"י ה' הוה ויהי, וע"כ יש בו חומר יותר מכל עבירות כבש"ס שבועות הנ"ל. אך קלקלתו זוהי תקנתו, שבאשר שקר אין לו קיום אין לעבירה קיום כ"כ בגוף האדם להביאו לידי מיתה שלא יוכל להשתנות עוד לחיות, כי העבירה עצמה היא העונש בסוד (ירמי' ב') תיסרך רעתך כנודע, וע"כ א"א שתביא עונש יותר ממהותה, וזהו שאמרו ז"ל (שבועות כ'). ה' הוא דאינו מנקה אבל ב"ד של מטה מלקין אותו ומנקין אותו, היינו דבעוד שלא נעשה בו הנקיון יש לו חומר יותר מכל העבירות, אלא שזו יש לה נקיון, ובכל עבירות כה"ג היתה באה עלי' מיתת ב"ד באשר יש לעבירה קיום בגוף האדם א"א לה נקיון ושוב מביאתו לידי מיתת ב"ד, אבל עבירה זו אף שיש בה חומר שמנפש ועד בשר תכלה, היינו רק באם לא נעשה לה נקיון, וע"כ שוב יצדק לומר עלי' ג"כ שדבר הלמד מענינו שמסלקת החיים מן האדם באם לא נעשה לה נקיון. ודו"ק :